

**ІНТЕГРУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ НАВЧАННЯ
В НАЦІОНАЛЬНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР
(НА ПРИКЛАДІ МІЖНАРОДНОГО ЕКЗАМЕНУ ЕССЕ МІЧІГАНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ)**

У статті розглянуто елементи системи міжнародних екзаменів з англійської мови, спрямованих на підтвердження знань, необхідних для досягнення поставленої освітньої мети, вказано особливості екзамену ЕССЕ з англійської мови Мічиганського Університету, обґрунтовано його практичну цінність, надано рекомендації по підготовці до екзамену цього формату. Зроблено спробу довести доцільність використання елементів міжнародних тестових систем при навчанні іноземним мовам.

Реформування системи освіти в цілому та перетворення у вищій школі дуже тісно пов'язані з тими змінами, які відбуваються в соціальному житті країни, оскільки вони безпосередньо відображають тенденції розвитку суспільства. Для сучасної України, яка вступила в міжнародний освітній простір, характерним є прагнення до вдосконалення системи освіти, адаптація національних особливостей вищої школи до загальноєвропейських та міжнародних вимог і стандартів навчання. Процес таких перетворень є складним і поступовим механізмом, з урахуванням ступеню їх радикальності та динамічності характеру. На позитивний розвиток освітніх реформ впливають багато різноманітних факторів, як об'єктивних, так і суб'єктивних.

Модернізація системи освіти супроводжується суттєвими змінами педагогічної теорії та організації навчального процесу, неминучими змінами в освітній парадигмі, спрямованими на впровадження інноваційних підходів у навчання, які забезпечують можливість злиття системи освіти України з міжнародними освітніми стандартами на умовах повноцінного релевантного партнерства та співробітництва. Інноваційність системи освіти відображається на невід'ємних складових процесу навчання: навчальних програмах, технологіях навчання та безпосередньо викладачах.

Якщо звертатись до спадкоємності сучасної української освіти до міжнародних стандартів, то стратегічною метою вітчизняної системи освіти стає визнання та підтвердження українських дипломів спеціаліста за кордоном і можливість для випускників українських вузів і шкіл, а також молодих учених та аспірантів продовжувати навчання або підвищувати кваліфікацію в закордонних навчальних закладах.

Аналіз літератури та Інтернет-ресурсів з даної теми показав наявність достатньої кількості мовних курсів по підготовці до здачі екзаменів для отримання міжнародних сертифікатів, а також великої кількості інформації, яка висвітлює формат екзаменів такого рівня.

У зв'язку з цим, доцільно ознайомитись с форматом міжнародних екзаменів з англійської мови, виділити особливості екзамену ЕССЕ Мічиганського Університету, обґрунтувати його практичну цінність та надати рекомендації до підготовки.

Існує система міжнародних екзаменів, спрямованих на підтвердження знань з англійської мови, необхідних для досягнення наміченої освітньої мети. Варіативність екзаменаційних форматів передбачає розмежування мети та рівня володіння англійською мовою, а також сфер її застосування.

Необхідно відмітити, що в Україні серед міжнародних екзаменів найбільшою популярністю користуються класичні британські (кембриджські) екзамени, які орієнтовані на британський варіант англійської мови, а також американський екзамен TOEFL (Test Of English as a Foreign Language) і міжнародний екзамен IELTS (International English Language Testing System).

Існує п'ять класичних кембриджських екзаменів:

Key English Test (KET)

Preliminary English Test (PET)

First Certificate in English (FCE)

Certificate in Advanced English (CAE)

Certificate of Proficiency in English (CPE).

Практичну цінність представляють три останні екзамени – FCE, CAE и CPE, оскільки саме ці сертифікати визнаються університетами та роботодавцями всього світу. Сертифікати KET і PET розглядаються скоріше як ступені до екзаменів більш високого рівня [1].

Крім того, все більшу популярність завоює BEC (Business English Certificate) – кембриджська система екзаменів для оцінки рівня володіння діловою англійською. Екзамени BEC здають ті, хто вже працює або планує будувати свою кар'єру в бізнесі. Система екзаменів BEC має три рівня складності:

BEC Preliminary, BEC Vantage, BEC Higher, для кожного з яких існує свій сертифікат, який підтверджує знання ділової англійської мови на певному рівні[1].

У США використовується своя система мовних тестів TOEFL. Це міжнародний екзамен з англійської мови як іноземної. Основна мета TOEFL – оцінити рівень підготовки тих, для кого англійська мова не є рідною. Надання результатів TOEFL є необхідною умовою для вступу до більш ніж 2400 коледжів та університетів США, Канади та деяких інших країн. Результати саме цього тесту вимагають при вступі до всіх університетів США студентів та аспірантів, які раніше навчалися на іншій мові. Крім того, здача TOEFL необхідна для участі в багатьох програмах закордонного стажування в установах, де викладання ведеться англійською мовою. Деякі наукові та професійні сертифікаційні програми також вимагають від претендентів здачі TOEFL. Підтвердження знання англійської мови за допомогою TOEFL є необхідною умовою для вступу в більшість коледжів та університетів США, Канади та інших країн, а також для участі в програмах закордонного стажування, отримання грантів, кар'єри у великих компаніях. З недавнього часу багато університетів Великобританії також стали визнавати результати TOEFL [2].

Стандарт IELTS створений за участю трьох організацій: The University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), The British Council и IDP Education Australia – IELTS Australia. IELTS є тестом для тих, хто збирається навчатись або проходити практику в англomовному середовищі, і дозволяє визначити рівень володіння англійською мовою у людей, які не є носіями мови. IELTS визнаний більшістю австралійських, британських, канадських та новозеландських навчальних закладів. Кількість навчальних закладів США, які визнають результати екзамену IELTS, постійно збільшується. Результати IELTS (International English Language Testing System) визнаються практично у всіх країнах світу (включаючи Великобританію та США). Зданий екзамен IELTS – обов'язкова вимога при вступі до університетів англomовних країн або еміграції в Австралію, Нову Зеландію та Канаду [3].

Основною класифікацією мовної компетентності є Шкала Ради Європи CEF (Common European Framework), яка встановлює єдині стандарти, які застосовуються у всіх європейських країнах в процесі викладання іноземних (конкретно європейських) мов і в процесі оцінювання знань студентів. Такий підхід значно спрощує трудову та освітню міграцію населення, оскільки дозволяє швидко і практично безпомилково визначити ступінь мовної підготовки.

Згідно з CEF, знання мови визначається за шістьма рівнями (від найнижчого A1 до найвищого C2) за допомогою формули can do – набору компетенцій та навичок, які може продемонструвати людина в ході спеціального тестування. Більш детально Шкала Ради Європи виглядає так: A1 Breakthrough (рівень виживання), A2 Waystage (рівень елементарного володіння), B1 Threshold (пороговий рівень), B2 Vantage або Independent User (рівень незалежного користувача), C1 Effective Operational Proficiency або Competent User (рівень професійного володіння), C2 Mastery або Good User (рівень досконалого володіння) (див. табл. 1) [4].

Таблиця 1.

A Basic User	A1 Breakthrough
	A2 Waystage
B Independent User	B1 Threshold
	B2 Vantage
C Proficient User	C1 Effective Operational Proficiency
	C2 Mastery или Good User

Крім того, існує і Міжнародна шкала рівнів володіння мовою, яка при приведенні її у відповідність із ступенями CEF виглядає наступним чином: найнижчий рівень – Beginner, A1 – Elementary, A2 – Pre-Intermediate, B1 – Intermediate, B2 – Upper-Intermediate, C1 – Advanced, C2 – Proficiency [5].

Доказом універсальності даної системи оцінювання знань з англійської мови може служити факт її застосування в провідних вузах України при контролі знань студентів, як спеціалізованих мовних вузів, так і факультетів іноземних мов та мовних кафедр у вузах інших спеціальностей. В зв'язку з цим здається доцільною тенденція до переносу системи, описаної вище, на національну систему контролю знань.

Результатом здачі міжнародних екзаменів є отримання сертифікату, що і є підтвердженням того чи іншого рівня знання англійської мови. Даний документ дає можливість скористатись своїми знаннями для отримання освіти за кордоном, просування по службі, пошуку нових кар'єрних та життєвих можливостей.

Головна причина того, що число бажаючих здати екзамен на знання англійської мови та отримати міжнародний сертифікат збільшується з кожним роком – бажання вчитись та працювати за кордоном.

Головна умова вступу до закордонних навчальних закладів і початку кар'єри за кордоном – наявність сертифікату, який підтверджує певний рівень володіння англійською мовою.

Такий сертифікат потрібний і тим, хто планує успішну кар'єру в Україні. Сучасним роботодавцям, особливо іноземцям, недостатньо запевнення кандидата в тому, що він знає англійську мову. Знання необхідно підтвердити. Кращий спосіб зробити це – отримати міжнародний сертифікат, який в будь-якій країні світу буде значити тільки одне – можливість ефективно використовувати англійську мову для роботи та навчання [6].

На такому багатому інформативному фоні недостатнім виглядає об'єм інформації про екзамени Мічиганського Університету, які були розроблені з тією ж метою і представлені трьома екзаменами різного рівня, а саме:

ECCE (the Examination for the Certificate of Competency in English)

ECPE (Examination for the Certificate of Proficiency)

MELAB (Michigan English Language Assessment Battery) [7].

Дані екзамени та система їх оцінювання були розроблені Інститутом (факультетом) Англійської Мови Мічиганського Університету (ELI-UM), одним з провідних американських університетів у галузі лінгвістичних досліджень.

Необхідно відзначити, що ECCE (the Examination for the Certificate of Competency in English) вважається екзаменом, орієнтованим на знання мови в цілому і перевіряє основні навички володіння англійською мовою (американським варіантом). Екзамєн має не теоретичну, а практичну спрямованість, таким чином, він не може вважатись академічним екзаменом, але може служити перехідним етапом, "містком" до екзамєнів академічного рівня C2, таким як ECPE (Examination for the Certificate of Proficiency) і MELAB (Michigan English Language Assessment Battery).

Згідно зі Шкалою Ради Європи CEF (Common European Framework), яка є основною класифікацією мовної компетентності, екзамєн ECCE розрахований на рівень B2 Vantage або Independent User (рівень незалежного користувача). Це означає, що до екзамєну ECCE допускаються люди з рівнем володіння мовою не нижче B2, які мають великий словниковий запас, можуть використовувати складні мовні структури і вільно почувають себе в різних життєвих ситуаціях, а саме читають, пишуть і розмовляють на загальноповсякденній англійській мові, а також мають хороші навички аудіювання, тобто сприймають на слух інформацію англійською мовою [7].

Як усі екзамени вищого рівня, ECCE містить чотири розділи: Speaking (усне мовлення), Listening (аудіювання), Grammar/ Vocabulary/ Reading (граматика/ лексика/ читання), Writing (письмо).

1. На перевірку усного мовлення (Speaking) виділяється 15 хвилин. Завдання цього розділу поділяються на три частини: знайомство з екзамєнатором і коротка бесіда на загальні теми; знайомство з темою, яка представлена у вигляді короткого тексту з постановкою проблеми та візуальної опори (2 картинки), і діалог з екзамєнатором, під час якого кандидат задає екзамєнатору питання по заданій темі, щоб отримати максимально повне уявлення щодо проблеми (теми), яку йому необхідно висвітлити; аргументована відповідь по темі з використанням інформації, отриманої в попередній частині; відповіді на питання екзамєнатора, які стосуються цієї тематики.

Для успішної задачі даного розділу тесту від кандидата вимагається уміння послідовно викласти і обґрунтувати свою точку зору, використовуючи достатньо складні граматичні структури і демонструючи хороший словарний запас та швидкість мовлення.

2. Перевірка навичок аудіювання (Listening) займає 30 хвилин. Даний розділ складається з двох частин по 30 і 20 запитань множинного вибору відповідно. Під час першої частини (Part I) кандидати повинні один раз прослухати 30 коротких діалогічних ситуацій. Після кожної з них звучить питання, варіанти відповіді на які представлені у вигляді картинок. Під час другої частини (Part II) кандидатам пропонується прослухати радіо інтерв'ю з декількома людьми, яке розділено на сегменти (як правило 7 сегментів). Після прослуховування кожного сегмента звучить декілька запитань по представленій інформації, правильний варіант відповіді обирається з трьох запропонованих.

Із сказаного вище видно, що як у першій, так і в другій частині секції Listening запитання доступні кандидатам тільки у звуковому варіанті, тобто кандидати не бачать запитання під час прослуховування, що, на нашу думку, ускладнює і без того достатньо складний процес аудіювання. Ця особливість контролю навичок аудіювання екзамєну ECCE також відрізняє його від екзамєнів такого ж рівня кембриджської серії, а саме FCE (First Certificate in English) і TOEFL (Test Of English as a Foreign Language).

3. Наступний розділ називається GVR (Grammar/ Vocabulary/ Reading). Протягом 80 хвилин тестуються знання граматики, лексики і навички читання кандидатів. Граматичний тест складається з 35 запитань множинного вибору. Таку ж кількість запитань містить і лексичний тест, який побудований за тим же принципом, що й граматичний. Окремої уваги заслуговує тест, який перевіряє навички читання. Він складається з трьох частин і включає 30 запитань. Перша частина (Part I) – це читання невеликого тексту на загальну тему і відповіді на запитання до нього; друга частина (Part II)

– це читання текстів рекламного характеру з послідовними відповідями на запитання; третя частина (Part III) – це швидке оглядове читання (Skim-Scan Reading) та відповіді на запитання до нього.

Таким чином, при підготовці до завдань розділу читання необхідно розвивати навички як детального читання (close reading), так і оглядового читання (skim-scan reading) для вибору найбільш важливої інформації, а також звернути увагу на особливості читання з загальним охоптом змісту, текстів рекламного характеру.

Типовість тестових завдань розділів Grammar /Vocabulary не передбачає особливих рекомендацій по підготовці до них.

4. У розділі письмо (Writing) після читання короткої газетної статті (службової записки або листа) кандидат за 30 хвилин повинен написати на неї відповідь на задану тему у вигляді листа або (на вибір кандидата) есе.

Необхідно відмітити, що дотримання формату при написанні листа або есе, а також їх мовна наповнюваність спрямовані на досягнення однієї головної мети, а саме поставленої комунікативної мети.

Отже, при розгляді питання інтегрування міжнародних стандартів навчання в національний освітній простір (на прикладі міжнародного екзамєну ECCE Мічиганського Університету) в рамках даної статті, не є можливим повністю висвітлити перспективи розвитку процесу адаптації національних особливостей вищої школи до загальноєвропейських та міжнародних вимог та стандартів навчання. Однак очевидним є факт доцільності впровадження елементів міжнародних тестових систем контролю знань студентів, як в спеціалізованих мовних вузах, так і на факультетах іноземних мов та мовних кафедрах у вузах інших спеціальностей. У зв'язку з цим стає необхідним формування навичок роботи з тестами контролю рівня знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. ВКС – International House. www.exams.ru
2. Все о TOEFL. www.toefl.ru
3. Подготовка к тесту IELTS. www.ielts.com.ua
4. Dialang. www.dialang.org/english
5. Подготовка к международным экзаменам. www.optimus-lingua.ru
6. Международные дипломы по английскому языку. www.english.language.ru/exams.html
7. The University of Michigan. English Language Institute. www.lsa.umich.edu

Матеріал надійшов до редакції 12.09. 2008 р.

***Врумен О.В., Каишева А.Г. Интегрирование международных стандартов
обучения в национальное образовательное пространство
(на примере международного экзамена ECCE Мичиганского Университета).***

В статье рассматриваются элементы системы международных экзаменов по английскому языку, направленные на подтверждение знаний, необходимых для достижения поставленной образовательной цели, указываются особенности экзамена ECCE по английскому языку Мичиганского Университета, обосновывается его практическая ценность, даются рекомендации по подготовке к экзамену данного формата. Сделана попытка доказать целесообразность использования элементов международных тестовых систем при обучении иностранным языкам.

***Vrooman O.V., Kaisheva A.G. Integration of the International Educational
Standards into National Educational Space
(Using the International Michigan University ECCE Exam as an Example).***

The article considers the elements of the international examination system in English, aimed at the acknowledgement of the language knowledge necessary to achieve the targeted educational objective, identifies the peculiarities of the Michigan University ECCE exam in English, gives grounds of its practical value and recommendations on the preparation for the exam of such format. There has been made an attempt to prove the expediency of using the elements of the international examination system while teaching foreign languages.